UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er] euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam] s[ecundu]m Curia[m]

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Jn festo s[an]cte Trinitatis. Tex. euang. Joa[n]. ca. iij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70429

Visual Library

Feria ſexta infra oc. Pente.
Tex. euange. Lu. ca. v.

f Actū ē vna diez: ⁊ ie/ſus ſedebat docēs ⁊c̄.

f **Actū eſt in vna die**rum ⁊c̄.) Luc. v. Uide dñica. ix post feſtu Trinitatis

Sabbato infra oc. Pente.

Tex. euāg. Lu. ca. iiij.

ſ Vrgēs Jeſus de ſynagoga introiuit in domū ſi/monis. Socrꝰ aūt ſimonis tenebat magnis febribꝫ ⁊c̄.

ſ **Urgens Jeſus de** ſynagoga ⁊c̄.) Uide feria. v. post. iij. dñicā q̄dragesime.

In feſto ſctē Trinitatis

Tex. euang. Joā. ca. iij.

e Rat hō ex phariſeis nicodemꝰ noīe: princeps iudeoꝝ: hic venit ad ie/ſuz nocte: et dixit ei: Rabbi: ſci/mus q2 a deo veniſti magr. Ne/mo em̄ pōt hec ſigna facere q̄ tu facꝫ niſi fuerit deꝰ cū eo. Rn̄dit ieſus et dixit ei: Amē amē dico tibi: niſi q̄s natus fuerit denuo: nō pōt videre regnū dei. Dixit ad eū nicodemꝰ: Quō pt hō naſci cū ſit ſenex? Nunq̄d pōt i vē/trē mr̄is ſue iterato itroire ⁊ re/naſci? Rn̄dit ieſus. Amē amen dico tibi: niſi q̄s renatꝰ fuerit ex aq̄ ⁊ ſpū ſctō: nō pōt itroire i re/gnū di. Qđ natū eſt ex carne caro eſt: ⁊ qđ natū ex ſpū ſpūs eſt. Nō mireris q2 dixi tibi: oportꝫ vos naſci dnuo Spūs vbi vult ſpirat: ⁊ vocē eius audis: ſꝫ ne/ſcis vnđ veniat aut quo vadat. Sic eſt oīs qui natus eſt ex ſpū. Rn̄dit Nicodemus: et dixit ei. Quō pn̄t hec fieri? Rn̄dit Jeſꝰ ⁊ dixit ei. Tu es magr in iſrl̄ et hec ig̃ras? Amen amē dico tibi q2 qđ ſcimꝰ loq̄mur: et qđ vidi/mus teſtamur: ⁊ teſtimoniū noſtrū nō accipitis. Si terrena dixi vobis et nō creditis: quō ſi dixero vobis celeſtia credetis? Et nemo aſcēdit in celū niſi q̄ deſcē/dit de celo: filius hoīs qui eſt in celo. Et ſicut moyſes exaltauit ſerpentē in deſerto: ita exaltari oportet filiuz hoīs: vt omnis q̄ credit in ipſum nō pereat: ſꝫ habeat vitā eternā.

e **Rat homo ex pha**riſeis Nicodemꝰ noīe ⁊c̄. Joan. iij. In pn̄ti euāgelio nar/ratur inſtructio q̄ chr̄s inſtruxit Nicode/mū. Eſt aūt aduertēdū ꝙ ea q̄ hic dicunt̄ ſm̄ mag. hiſt. vident̄ ꝯtigiſſe poſt vltimū dñi aduentū in hierl̄m: ex q̄ vlteriꝰ videt̄ ꝙ a btō Joāne p anticipatoꝫ narret̄. Sciendū etiā eſt ꝙ iſte Nicodemꝰ ē q̄ Jo. vij. loquit̄ in fauorē chr̄i di. Lex nr̄a nō iudicat quenq̄ ⁊c̄. Itē chr̄m ſepeliuit. eiuſdeꝫ xix. Jdo euāgeliſta ita ſerioſe eū deſcribit vt ſciat̄ q̄re hoc fecit: vel quō facere potu/it. fuit eniꝫ magnꝰ ⁊ honoratꝰ int̄ iudeos ideo potuit aliis ꝯtradicere: ⁊ fuit illumi/natus a chr̄o: ideo debuit p ipo zelare. Uel hoc ideo euāgeliſta facit vt oñdat cām de/bilitatis fidei eiꝰ: quia. ſ. erat p̄nceps. Si/cut em̄ dr̄ Joā. xij. multi ex p̄ncipibꝫ credi/derunt in chr̄m: ſed eū ꝯfiteri nō audebāt ne de ſynagoga pellerent̄. Sedq2 in hoc euāgelio tota ſctā trinitas exprimit̄: ⁊ pro/pterea in eius feſto legit̄: anteq̄ deſcēda/mus ad eiꝰ expoſitiōeꝫ: aliqua volo p̄libare de ipſa ſctiſſima ⁊ iđiuidua tritate vt q̄

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

fide credũt etiã aliq̃li rõne vel explanatiõe
recreent. Sciendũ eſt igit̃ ꝙ ad iſtã be/
atam trinitatẽ oſtendendã nec exemplũ:
nec ratio nec autoritas aliq̃ veteris teſta/
menti eſt omnino euidens ꝛ ꝯuincẽs: ſꝫ te/
netur ſola fide ꝑ ſcripturã noui teſtamẽti
expreſſe: ꝛ ꝑ ſcripturã veterꝫ q̃ſi expſſe.i.
ſic ꝙ nõ poſſunt ſcripture rõn̄ [?]ilr intelli
gi: niſi credita trinitate. Ad hãc aũt aliq̃li
ter manifeſtandã ꝓ ꝯſolatiõe fideliũ vte/
mur Ratione: Autoritate ꝛ Exẽplo.

Quantũ ad primũ ſciendũ eſt ꝙ nos q̃
ex corꝑe ꝛ ſpũ imortali ꝯſtamus: ſum⁹ ad
imaginẽ dei ſꝫm ſpiritũ: nõ ſꝫm corp⁹. In
ſpiritu aũt rõnali ſecluſo corꝑe nõ poſſunt
eſſe niſi due potẽtie.ſ.intellect⁹ ꝛ volũtas
q̃ in qualibꝫ creatura.i.in homĩe ꝛ angelo
diſtinguũtur realit̃: ſicut in igne ſplẽdor ꝛ
calor. Etſi dicat̃ ꝙ p̃ter has duas ſpũs hꝫ
potentiã motiuã. Dico ꝙ ſꝫm ſctõs ꝛ phi/
loſophos iſta potẽtia motiua eſt volũtas.
Vñ ꝛ angeli dicunt̃ mouere celos ꝑ impe
rium volũtatis: ſicut ꝛ aĩa mouet corp⁹
humanũ. Quelibet aũt iſtaꝝ duaꝝ potẽ/
tiaꝝ ꝓducit aliq̃d diſtinctũ a ꝓducente et
cũ ꝓducto: ſicut intellect⁹ ꝓducit ỽbũ.id ẽ
ꝯceptionẽ ꝑ quã res intelligit: volũtas ꝓ/
ducit ſeu ſpirat amorẽ: q̃ duo diſtinguunt̃
a potẽtijs q̃b⁹ ꝓducunt̃: ꝛ ab inuicem. Et
vnũ iſtoꝝ depẽdet ab alio.ſ.amor a verbo
quia nihil poſſum⁹ amare niſi cognitũ: ita
ꝙ amor dependet a duob⁹.ſ. a volũtate et
a verbo. Igit̃ ſi de⁹ glioſus eſſet de⁹ ſicut
eſt: ꝛ cũ hoc ꝑ impoſſibile intelligeret ꝛ a/
maret ſicut nos: iã in cognitionẽ ſctẽ trini
tatꝭ ꝑ naturalẽ rõem euidẽtiſſime ꝯſcẽde/
remus. Sed ſicut de⁹ infinite diſtat a cre
atura: ita ſuũ intelligere ꝛ amare infinite
diſtat a noſtro. Et iõ in dictã cognitionẽ
nõ poſſum⁹ ꝯſcendere euident̃: ſed ſolũ ꝓ/
babiliter ſic arguẽdo: De⁹ eſt ens primũ
et nobiliſſimũ: g̃ nõ eſt corporeꝰ: qꝛ corpo
rea nõ ſunt nobiliſſima: ſed eſt ſpũs imor/
talis ꝛ multo imo infinite p̃clarior anima
Si aũt eſt ſpũs immortalis: intelligit et
amat: g̃ intelligendo ꝓducit verbũ ꝛ amã
do ſpirat amorẽ. Quod verbũ ꝛ quẽ amo
rem opoꝫ diſtingui ab inuicẽ: quia vnũ
eſt ab alio.ſ.amor a verbo: cũ appetit⁹ de/
pendeat a cognitiõe. Inuiſa eñ diligere
poſſum⁹: ſed incognita nequaq̃ ſꝫm Au/
guſti. Oportet etiã eſſe aliq̃d tertiũ p̃ter
iſta duo: qꝛ iſta ſunt ab alio.ſ.verbũ a dicẽ
te ꝛ amor ab amãte. ꝛ ſic iam in deo habe
m⁹ tres res diſtĩctas realit̃: q̃ꝝ.ſ. vna ꝓdu
cit aliã. Etſi q̃s dicat ꝙ ſunt q̃tuor: qꝛ di
cens ſiue intelligẽs ꝛ amãs ſunt duo. Di/
co ꝙ hoc impoſſibile ẽ: qꝛ ꝓbant phi ꝙ ſit
impoſſibile intellectũ ꝛ volũtatẽ in deo eẽ
duo diſtincta vt i nobis. Iſta aũt opꝫ eẽ
tria ſubſiſtentia ſuppoſita: qꝛ ỽbũ dei aut
mor nõ põt eſſe accidẽs vt in nob: qꝛ phi
ꝓbant in deo nõ poſſe eſſe accidẽs: ꝛ ꝯſe/
q̃nter opꝫ ꝙ ſubſiſtant. Oportꝫ etiã ꝙ tã
ỽbũ q̃ȝ amor ſit de⁹: qꝛ verbũ eſt in dicẽte
ꝛ amor in amãte ſꝫm phos ꝛ expientiã: et
ꝯſeq̃nter verbũ dei ꝛ amor dei ſunt in deo
in q̃ vt ꝓbant phi nihil põt eſſe qd̃ non ſit
ds. Sunt g̃ tres ſubſiſtẽtes i deitate. Et
oꝫ ꝙ vn⁹ eoꝝ.i. ỽbũ dicat̃: fili⁹: ꝛ ſua ꝓ/
ductio dicat̃ gñatio: qꝛ ad rõem filij ſuffi
cit ꝙ aliq̃d ꝓcedat ſicut viuẽs a viuẽte cõ
iuncto ſꝫm ſilitudinẽ in eadẽ natura ſꝫ ſpe
ciẽ: qd̃ totũ ꝯuenit ỽbo dei. Et ꝯſeq̃nter
ſi verbũ eſt filius: etiã ille q̃ verbũ ꝓduxit
eſt pater. Terti⁹ aũt.i.amor appellat̃ ſpũs/
ſctũs: qꝛ noĩe ſpũs importat̃ impulſio q̃/
dam in aliq̃d: ꝛ hoc idẽ ſonat amor q̃ eſt ꝑ
mus motus appetit⁹ impellẽs nos ad oĩa
Ex iſtis ſic arguit̃. Si deus intelligit et
amat: intelligẽdo ꝓducit verbũ qd̃ eſt fili/
us: ꝛ amãdo ſpirat amorẽ q̃ eſt ſpũſſctũs.
et ꝯſeq̃nter in deo eſt pater: filius: ꝛ ſpiri/
tuſſctũs. Sed de⁹ intelligit ꝛ amat: vt na
turaliter ꝓbant phi ꝛ ſancti: igit̃ in deo ẽ
pater: filius: ꝛ ſpũſſctũs: Nec plã hic dico
cum infinita dici poſſent: quia hanc ratio
nẽ ꝓ rudiorib⁹ formaui: ſed vide (ſi vis) de
his omnib⁹ ſctm̃ Tho. in.j. parte ꝛ in.iiij.
ꝯtra gen. in p̃ncipio.

Quantũ ad ſcdm̃ p̃mo iduco argumẽ
tum mgr̃i ſniaꝝ di.ij.p̃mi li.q̃ ꝓbat plali/
tatẽ ꝑſonaꝝ in diuis ꝑ illud qd̃ ſcribit̃ in
p̃ncipio Geñ. In p̃ncipio creauit ꝛc. Vbi
hebraica ỽitas ſic habet: In p̃ncipio crea
uit eloim celum et terrã. Eloim eſt plura/
le huius nois el: vel eloi: quod ſignificat
deum in ſingulari. Et hoc ſatis paꝫ ſcien
tibus proprietates idiomatis hebraici.
Per hoc autẽ ꝙ nomen plurale diuinum

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ꝯiungiꝛ cū ꝟbo ſingularis nūeri: cū dicit:
creauit eloim. acſi diceret creauit dij: oſtē
dit ſcriptura ꝙ in deo eſt aliq̄ plˀalitas cum
vnitate eſſentie. qꝛ talˀ modꝰ loq̄ndi ſepe i
veteri teſtamēto inueniꝛ de deo et ō nul-
lo alio. Ex quo pꝫ ꝙ aliq̄ plˀitas in vnita
te diuie eēntie eſt q̄ in nulla alia inuenitur
natura. Et hec eſt pluralitas ꝑſonaꝝ in
vna eēntia: que in ꝑdicto mō loq̄ndi deſi-
gnaꝛ ꝑ ꝟbū ſingularis nūeri ꝯiunctū no
mini plˀis numeri. Sed ad h̄ rn̄dent he-
brei dicētes ꝙ hoc nomen eloim indifferē
ter accipiꝛ in plˀi ⁊ in ſingulari. et qn̄ dˀ de
deo vero ſemꝑ accipiꝛ ꝓ ſingulari. ⁊ ſic eſt
in ꝓpoſito qn̄ dˀ. In ꝑncipio creauit eloim
celum ⁊c. Sed contra iſtam ſolutōem
arguo ex textu ſcripture ꝙ hoc nomē eloim
⁊ alia noīa diuia dicūꝛ frequenꝛ de deo ve
ro in plˀi. quod patet manifeſte. qꝛ ꝯiungi
tur cū adiectiuis plˀalibꝰ et verbis nume-
ri pluralis. Exemplū ō adiectiuis Joſue
vlti. Non poteritis ſeruire dn̄o qꝛ dn̄s ſā
ctus ipe. Ubi veritas hebraica. Non po
teritis ſeruire dn̄o quia eloim ſancti ipſi.
Item Hiere. xxiij. Peruertiſtis ꝟba dei
viuentis: dn̄i exercituū dei vr̄i. Ubi ꝟitas
hebraica. Peruertiſtiꝫ verba eloim viuēti
um: dn̄i exercituū dei vr̄i. Et nota ꝙ ibi
poniꝛ nomen dn̄i tetragrāmaton. cū dˀ i
autoritate allegata: dn̄i exercituū. Ubi ei
habemꝰ domini in hebraico poniꝛ nomē
dn̄i tetragrāmaton: qḋ ſignificat diuinā
naturā ſm̄ ſuas ꝓprietates intriſecas abſ
q̄ reſpectu ad extra. Et ſic patet ꝙ i in-
trinſecis diuinitatis eſt aliq̄ pluralitas ꝑ
pluralitatē immediate ꝑcedentē ſignifica
ta: cū dˀ in autoritate. ꝑuertiſtiꝫ eloim ha
gim. i. deoꝝ viuentiū. Et ꝯiungiꝛ iſta plu
ralitas nomini dn̄i tetragrāmaton: cum
immediate ſeq̄ꝛ dn̄i exercituū dei vr̄i i ſin
gulari. Et ſic ꝑ hoc pꝫ ꝙ i vnitate diuie
eēntie eſt aliq̄ plˀitas cū ſūma ſimpliſcitate
q̄ nō eſt in alijs. qꝛ ſꝑ vbi ſcriptura ponit a-
liq̄d plˀitatē ꝑſonaꝝ ſignificās: ibi deinde
ponit aliq̄d qḋ oñdit eēntie vnitatē: vt ꝑ
autoritatē ꝑdictā pꝫ: ⁊ inde ſubſeq̄nter
patebit. Itē Eſa. xliiij. Dn̄abiꝛ tui q̄ te fe
cit: dn̄s exercituū nomē eius. Ueritas he
braica. Dn̄atores tui factores tui dn̄s ex
ercituū nomen eiꝰ. In hac autoritate v-
bi poniꝛ dn̄s exercituū nomen eiꝰ: poniꝛ
nomē dn̄i tetragrāmaton. Et ideo ex hac
autoritate pōt argui ſicut ex ꝑcedēti. Si-
militer hoc verbū eloim frequenꝛ iungiꝛ
cū verbo pluralis numeri. Uerbi gratia
ij. Reg. xvij. dˀ. Que eſt aūt gēs vt po-
pulꝰ tuus iſrˀl in terra ꝓpter quā iuit deus
⁊c. vt redimeret eā ſibi i populū. Hebra
ica ꝟitas. Quis eſt vt populus tuus iſrˀl
gens vna in terra ꝓpter quam iuerūt elo
im ad redimendum ſibi populum. Item
Eccl. ij. Quis ē hō inquā vt poſſit ſeq̄ re
gē factorē ſuū. Hebraica ꝟitas. Quis ē
hō vt intret poſt regē q̄ iā fecerūt eū. Pꝫ
igiꝛ ex ꝑdictis ꝙ ꝑdicta rn̄ſio eſt falſa. qꝛ
nomē eloim dictū de deo vero accipiꝛ fre
q̄nꝛ in ſcriptura in plˀi. vt pꝫ ex autorita-
tibꝰ ꝑdictis: q̄ nō pn̄t intelligi ad lr̄aꝫ niſi
de deo vero. Propter qḋ alij ſoluerūt aliꝛ
alibi. ſ. glo. ſuꝑ illud Eccl. qḋ dictuꝫ eſt.
Quis ē hō ⁊c. vbi inq̄t glo. hebraica. Si
q̄raꝛ. q̄ fecerūt eū. ſ. hoiem: poteſt dici ꝙ
deꝰ ſanctus: et domꝰ ꝯſilij ſui. Et conſiliꝛ
reſpondeꝛ in glo. ſuꝑ pſ. xlix. deus deorū
dn̄s locutus eſt. In hebreo enim ſūt tria
nomina diuina. ſ. El. eloim: ⁊ nomen dn̄i
tetragrāmaton. loco cuius habemꝰ hoc
nomē dominꝰ. Querit igiꝛ ibi gloſator: q̄
re autor illius pſalmi aſaph ter noiauit
deū in principio huius pſalmi: Rn̄dꝫ au
tem vt oñderet ꝙ deꝰ in tribꝰ ꝓprietatibꝰ
creauit ſeculū. Si ꝯſidereꝛ iſte due rn̄ſio
nes ſunt veriſſime. Prima em̄ q̄ dic ꝙ de
us et domꝰ ꝯſilij ſui fecerūt hoiem. ⁊ ꝓpꝛ
hoc dˀ in plˀi Eccl. ij. Quis eſt hō ⁊c. ve-
ra eſt. qꝛ deꝰ accipiꝛ hic ꝓ patre. domꝰ ꝯ
ſilij ſui ꝓpe dˀ filiꝰ q̄ eſt ꝟbum mentiꝫ pa-
terne: et ſpūſſanctus amor ipſius ꝓcedēs
Siliꝛ ſecūda rn̄ſio que dicit ꝙ aſaph ter
noiauit deū. qꝛ deꝰ in tribꝰ ꝓprietatibꝰ cre
auit mūdū: eſt veriſſima. qꝛ tres ſunt pro
ꝓetates in diuinis. ſ. paternitas: filiatio:
⁊ ſpiratio que ſunt ꝓprietates ꝯſtituētes
ꝑſoas. ⁊ creatꝰ eſt mūdus in tribꝰ ꝓprieta
tibꝰ iſtis. qm̄ indiuiſa ſūt opa trinitatis.
Utrꝫ aūt ꝓꝑetates habeāt cauſalitatē in
ꝯſtrū hmōi vlˀ grā attributoꝝ: nō eſt pn̄tiꝫ
ſpeculatōis. Patet etiā ex iſtis ꝙ nō eſt
ꝯtra intentionē hebraicoꝝ doctoꝝ antiq̄
rū ꝙ aliq̄ plˀalitas ponaꝛ in deo ſeu in di-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

uſnis: dum tñ ſeruet vnitas deitatꝫ: quã
vnitatẽ catholici veriſſime ↄfitent. Hãc
igit ꝓ̃ltimã reſponſionẽ: q̄ vt viſum eſt cõ
tinet veritatẽ: poſteriores iudei deꝑuãt:
dicẽtes ꝙ diuina ſapia: bonitas ⁊ potẽtia
ſunt ille tres ꝓprietates in qb' de' creauit
mundũ ⁊ oĩa fecit. Et ideo dr̃ i principio
Gene. In ꝑncipio creauit Helim: in plura
li: ad denotandũ iſtas tres ꝓprietates ſi⸗
ue attributa in deo in qb' cũcta opatur.
Et eodẽ mõ exponũt autoritates ꝑdictas
Sed iſta rñſio nõ eſt rõnabilis. Primo
qꝛ ſicut de' opat ꝑ potentiã: ſapiẽtiam et
amorẽ: ita artifex creatus opat ꝑ artẽ ſuã
ſicut ꝑ regulã directiuã. et ꝑ potentiã trãſ
mutãdi materiã: et ꝑ lucri amorẽ ſicut ꝓ
pter finẽ. Si igit ꝓpt ſapiẽtiã: potẽtiam
⁊ bonitatẽ diuinã nomẽ dñi ponit i plura
li qñ opat: eadem rõe et maiorꝫ debꝫ ſcri
ptura ſic loq̃ de artifice creato: opatiõem
ipſius exꝑmẽdo: qd nõ inuenit. ⁊ tñ talis
mod' loquẽdi in ſcriptura de deo freq̃n⸗
ter habet. Et ↄfirmat rõ: qꝛ ſapiẽtia: po⸗
tentia et amor pl' differũt in artifice cre
ato q̄ȝ in deo: qꝛ differũt re abſoluta. qd
nõ põt eſſe in deo, ergo mod' loq̃ndi in
plurali magis cõpetit in exꝑſſiõe operis
creati artificis q̄ȝ ipi' dei. Itẽ arguit ſic.
Intentio moyſi erat inducere populũ ad
cultũ vni' dei: ⁊ ipm ab idolatria reuoca
re. ad quã ille ꝓplus erat pat': vt patet ex
toto decurſu veteris teſtamẽti. Cum igit
ꝑ dictũ modũ loq̃ndi in pl'i poſſit haberi
aliq̃ occaſio cogitãdi abſolutã pluralitatẽ
in diuinis: nõ eſt veriſile ꝙ moyſes cog⸗
noſcens ꝓnitatẽ populi ad idolatriã vſus
fuiſſet tali vocabulo aut modo loq̃ndi. et
in ſcꝑtis reliquiſſꝫ: niſi ꝑ hoc ſubtilit ſapi
entib' indicare voluiſſet ꝙ cũ vnitate ſim
plicis eſſentie i deo ſtat pl'itas ꝑſonarũ.
Alit em̃ ſuus mod' loq̃ndi eſſet ↄ̃ri' ſue
intentioni. Eſt aũt ſciendũ ꝙ i hebrai⸗
co myſteria abſcõdita: ⁊ ſolũ ſapientibus
nota: ex modo ſcribẽdi incõſueto freq̃nt
deſignant. Sed alij alit ſoluũt dicẽtes ꝙ
illi q̄ arguũt pl'alitatẽ in diuinis ꝑſonarũ
ꝑ hoc nomẽ eloim qd pluralitatẽ ſignifi⸗
cat: ⁊ tñ dicit de deo: innitunt ſup bacu⸗
lo arũdineo ↄfracto: qꝛ talis mod' loq̃n⸗
di alibi inuenit de vno ſolo: ſicut patꝫ. j.
Reg. xxviij. vbi ſcriptura loquit de ſuſci
tatõe ſamuelis: cũ dixit illa mlier phito⸗
niſſa. Uidi eloim aſcẽdentes de terra. et
ſequit ꝟbũ ſaulis. q̄lis eſt forma ei'? Itẽ
nõ ſolũ ſic loquit ſcꝑtura de hoc nomine
eloim: ſꝫ etiã d' aliqb' alijs. ꝟbi gr̃a Eze.
xlvj. dr̃ ſic. In die aũt kalendaꝝ vitulũ
de armẽto imacl'atũ. In hebraico aũt nõ
ponit tamin qd ſignificat immacl'atum:
ſꝫ tamimim qd ẽ pl'e hui' nois tami vel
temau: ⁊ ↄiungit cũ vitulo in ſingulari: ⁊
ꝑ h̄ nõ importat aliq̃ pl'alitas. Itẽ aliq̃n
ꝟba pl'is numeri ↄiungunt cũ noib': ⁊ ꝑ⸗
noib' ſingularꝫ nũeri. Uerbi gr̃a Cañ. j.
Trahe me poſt te currem' ⁊c̃. Et ſic nõ
valet argumẽtũ q̄ ↄcludebat pluralitas
ꝑſonaꝝ ex hoc ꝙ nomina diuia ↄiungunt
cũ ꝟbis pl'is nũeri vt videt. Et ſic ꝑ iſta
ꝑdicta loca ſcꝑture arguit ↄ̃ ꝑdicta. Sed
ꝑ iſta nullo mõ infringunt ea que dicta
ſunt. qꝛ ſm expoſitores hebraicos Sa⸗
muel non ſurrexit ſolus: ſed moyſes cum
eo. Dicunt eni ꝙ Samuel ſurrexit tunc
nõ virtute magica: ſꝫ ꝟtute ſeu ꝑmiſſio⸗
ne diuia. quod dictũ ↄuenit cũ illa opini⸗
one quam tetigit Aug. in ep'la ad Sim⸗
plicianũ. ⁊ h̄r in glo. j. Reg. xxviij. Super
locũ illũ dicũt iudei ꝙ ſamuel timuit ad
diuinũ iudiciũ euocari: ideo rogauit moy
ſen vẽire ſecũ: vt eſſet ſibi teſtis ꝙ integre
ſuaſſet legẽ ab eo ↄſcꝑtã. Mlier igr̃ phi⸗
toniſſa que ſolũ Samuelẽ vocauerat: vi
dẽs aliũ ipm aſſociantẽ: admirãs dixit i
pl'i. Deos video ⁊c̃. i. hoies diuios. ⁊ in⸗
dicauit modũ ſue viſiõis ſauli: ſꝫ breui'
exꝑmat. j. Reg. xxviij. Saul ãt nõ q̄ſiuit
niſi de figura ipſius q̄ primo apparuerat:
⁊ non de aſſociante ipm. Et ꝓpt h̄ q̄ſi⸗
uit in ſingulari dicẽs. Qualis ⁊c̃. qꝛ cum
ſolo ſamuele volebat loqui. Et ſic patet
ex dictis doctoꝝ hebraicoꝝ q̄ hũc paſſũ
exponũt ꝙ non infringit noſtꝝ argumẽtũ
ꝑdictũ. ſꝫ ratõ firmat magis: qꝛ eloim de
duob' dicit. Si aũt dicat ſm aliã opinio⸗
nem quã etiã tãgit Aug. ꝙ nõ fuit ꝟe Sa⸗
muel q̄ apparuit tũc. Rñdeo ꝙ duo alij ap
paruerũt. vicꝫ demon coopãs illi mlieri
malefice: ⁊ q̄dã forma reꝑſentans Samue⸗
lem. Et ꝓpter hoc dixit in pl'i: deos video
Saul autẽ nõ niſi de vno q̄ſiuit Samu⸗

eſſe quē vocari fecerat. Ad ſcōm dicenduȝ
eſt: ꝙ themimim qđ ſcat immaculatos in
plurali: nō coniungitur cum vitulo in ſin-
gulari vt arguit̄ ꝛ male: ſed cū gtō plural̄
numeri. No em̄ habēt variationē caſuum
hebrei ſicut nos: ſed tm̄ variant̄ noīa ſm
ſingularē numeꝝ ꝛ pluralē. Et eſt ſenſus
In die aūt kalendaꝝ vitulū de armēto i-
maculatoꝝ .i. de numero illoꝝ imaculato
rū q̄ ad hoc ſuabant̄: faciet ſacrificiū ꝛc̄.
Ad cuiꝰ euidentiā eſt notandū ꝙ ex ſtatu
to legis in pncipio cuiuſlibȝ menſis debe
at offerri vitulꝰ vnus imaculatꝰ: ꝛ iō or-
dinauerunt ſacerdotes ꝙ in vno loco ꝓpe
templū tales vituli ſeruarent̄ ſaltē .xij. ad
minꝰ: ꝛ de illis ſolū ad hoc reſuatis ſꝑ ac
cipiebat̄ ille q̄ in pncipio mēſis ſeu kalen-
daꝝ qđ idē eſt offerebat̄. De tali aūt obla
tione loquit̄ Ezechiel in loco p̄dicto: ideo
ad h̄ denotāduȝ poſuit themimim in plī:
ad innuēdū ꝙ vnꝰ de illis debebat offerri
Et ſic ptȝ ꝙ p̄dicta nō infringūt ea q̄ di-
cta ſunt de hoc noīe Eloim. Propt̄ qđ an
tiqui doctores alit̄ nitebant̄ ſoluere dictū
argumentū: vt patuit ex p̄dictis. Ad ter-
tiū eſt dicendū ꝙ liber Cant. a doctoribꝫ
hebraicꝭ exponit̄ de deo ꝛ ſynagoga. ſiue đ
deo ꝛ eccl'ia: ſicut etiā a catholicꝭ. Igit̄ ſȝ
eos illa ꝟba: Trahe ꝛc̄. ſunt ꝟba ſynago-
ge q̄ dr̄ ſponſa dei: Ideo talis ſpōſa nō eſt
vna ſingularis pſona: ſed collectio fideliū
Iō ad hoc denotādū ſubdit̄ in plī: curre-
mus ꝛc̄. Et iđo hoc ponit̄ ad denotandū
pluralitatē pſonaꝝ. Et iō ex hoc nō infri-
gitur argumētū de hoc noīe Eloim ꝛ ali-
is noībus diuinis: etiā de noīe dn̄i tetra-
grāmaton: q̄ ꝯiūgunt̄ cū ꝟbis plꝰs nūeri
ad denotādū ibi aliquā pluralitatē ꝑ mo-
dū predictū: ſed magis ꝑ hoc dictū argu-
mentū ꝯfirmat̄. Itē nō ſolū arguit̄ plura
litas pſonaꝝ ex hoc noīe eloim: vt ipi ſup
ponūt: dicētes ꝙ innitimur baculo arūdi
neo ꝯfracto: ſed eandē pluralitatē clarius
exprimunt ꝓphete in multis locis. Verbi
gra: in pſal. xliiij. q̄ nō pōt exponi ad l'ram
niſi de chřo. dicit̄: Sedes tua deꝰ in ſecu-
lum ſeculi ꝛc̄. vſq; deꝰ tuus. In hac auto
ritate exp̄mit̄ chřs tanq; deꝰ vnctus: q̄a
in humana natura aſſumpta vnctus eſt
plenitudine gratie. Exp̄mit̄ etiā deus vn

gēs ipm tanq; pſona diſtincta ab ipo vn-
cto: quia ſcriptura ſacra loquit̄ de ipo vn
gente tanq; de alia pſona. Notandū etiaȝ
ꝙ ex parte dei vngentis duplicat̄ hoc no-
men deꝰ: cū dr̄: Vnxit te deꝰ deus tuꝰ: ad
denotandū pſonā patris ꝛ ſpūſcti. Et ſic
patȝ ex hac autoritate p'ľalitas pſonaꝝ: et
diuinitas ipiꝰs chřī. Propter qđ ad ideȝ
ꝓpoſitū oſtendendū inducit iſta Apl's ad
Heb. j. Item in pſal. cix dicit̄: Dixit dn̄s
dn̄o meo ꝛc̄. Et ꝙ ſint ꝟba patris ad filiū
patet ꝑ tranſlationē chaldaicaȝ: que dicit
ſic. Dixit dn̄s ꝟbo ſuo: ſede a dex. ꝛc̄. Pa-
tet etiā ꝑ id qđ ſequit̄ i eodē pſal. Ex vte-
ro ante luciferꝝ genui te: q2 nō pōt intelli-
gi ꝯpetere niſi filio dei. Per hoc em̄ qđ di
citur: deus verbū ex vtero genitū .i. đ ſub-
ſtantia: oſtendit̄ vnitas diuine eſſentie: q2
deitas pluri ficari non pōt. Per hoc aūt ꝙ
dicit̄ genitus: oſtendit̄ diſtinctio pſonaꝝ:
quia nulla res ſepam gignit. Similiter ꝑ
hoc qđ dicit̄: ſede a dextris meis. Vna ei
perſona nō dicit̄ ſedere ad dexterā ſuijpiꝰ
Et ſic ex hac autoritate patȝ pluralitas p-
ſonaꝝ: ꝛ maxime quia hic pſalmus nō po
teſt exponi ad litterā niſi de chriſto: ſicut
declarat Nicolaꝰ de lyra in ep'la ad Heb.
.j. ca. Propter quod ſaluator allegat eam
in hoc ſenſu Matth. xxij. ꝛ Apl'us vbi ſ.
Item pluralitas pſonaꝝ non ſolum exp̄-
mitur in ſcripturis veteris teſtamēti: ſed-
etiā determinata p'ľalitas: vicȝ beata tri-
nitas. Vn̄ Eſa. xlviij. Non a principio in
abſcondito locutus ſum: ex tēpore anteq;
fierent ibi eram: ꝛ nūc dominꝰ miſit me ꝛ
ſpiritꝰ eius. Iſta ſunt verba dei loquētis:
vt patet ex textu immediate p̄cedente: ſi-
militer ex hoc quod immediate ſubditur.
Hec dicit dominꝰ deꝰ: redēptor tuꝰ ſan-
ctus iſrael. In hac aūt autoritate p̄miſſa
Eſaias expreſſe loquit̄ de datōne legis: q̄
fuit data in manifeſto: quia de die audiē-
te toto populo vocem dei loquētis: vt pȝ
Exođ. xix. ꝛ xx. Et hoc eſt quod dicit̄: nō
a pncipio in abſcondito locutus ſum: qū
.ſ. lex primo fuit data. Et immediate ſub-
ditur: Et nūc miſit me deus ꝛ ſpiritꝰ eiꝰ:
vbi deus dicit ſe miſſuȝ a deo ꝛ ſpiritu eꝰ
Nunc autē eſt ita ꝙ inter mittentē ꝛ miſ-
ſum ſemꝑ eſt diſtinctio pſonalis. Igitur

eſt diſtinctio pſonaꝝ in diuinis.ſ.trinitas
dei mittētis:dei miſſi:ꝛ ſpūs eius. Deū
aūt miſſum dicimꝰ deū incarnatū.ſ.filiū.
Deū aūt mittentē ꝛ ſpm̄ eiꝰ: dicimꝰ pr̄ez
ꝛ ſpm̄ſctm̄ Et ſic ptꝫ trinitas pſonaꝝ. Ad
euadendū aūt iſtō incōueniēs rabbi Sa/
lomon adinuenit vnū mendaciū ſup locū
iſtū dicēs:ꝙ oēs ꝓphete fuerūt cū Moyſe
in mōte ſinai: ꝛ ibi acceperūt ꝓphetias ſu
as:ſicut Moyſes legē:ſed poſtea illas de
nūciauerunt ꝑp̄ſo tp̄e a deo determinato.
Ideo dicit ꝙ v̄ba p̄dicta ſunt v̄ba Eſaie
ab illo loco:ex tp̄e anteq̄ꝫ fierēt ꝛc̄ .i.a tp̄e
datiōis leg̃is:de qua ibi fit ſermo: ibi: fui
in monte ſinai. ꝛ qȯ ſequit̃: et nūc me ꝛc̄.
refert̃ ad tp̄s quo Eſaias miſſus ē ad de/
nūciandū ꝑp̄ſo illa q̄ p̄us accepat in mō/
te ſinai a dn̄o. Sed iſtud dictū patet eſſe
falſum multiplicit̃. Nā imediate p̄mittit̃
verbū dn̄i loq̄ntis de datiōe leg̃ ꝰū dicit̃.
Nō a p̄ncipio in abſcōdito locutꝰ ſum: et
immediate ſequit̃:ex tēpoꝛe anteq̄ꝫ ꝛc̄. Et
ſic ex modo loq̄ndi patꝫ ꝙ ē verbū eiuſdē.
Et ſic patꝫ ꝙ illud ſcdm̄ verbū nō eſt Eſa
ie:ſed ipſiꝰ dei ſicut et primū. Q, aūt pri/
mū ſit verbū dei de datiōe legis:patꝫ ꝑ lit
terā p̄cedentē. qꝛ ibi p̄mittit̃: Ego ſum p̄/
mus ꝛ ego nouiſſimus:qȯ nō pōt dici de
Eſaia. Itē Glo.hebꝛaica q̄ apud illos au
tentica reputat̃ ſup illū locū Exoḋ.xxviij
Ego ſum dn̄s deꝰ tuꝰ;dicit ſic: Si dic̃ in
ſecreto fuit ſermo.ſ.legis; nōne iam dictū
eſt Eſa.xlviij.nō a p̄ncipio in abſcondito
ꝛc̄. Et ſic patꝫ ꝑ iſtā glo.apud eos auten/
ticam:ꝙ iſtud verbū Eſaie:dꝛ in pſona lo
quētis dei. Et hec de datiōe legis. Item
ſup illud Exo.xix. Venerūt in ſolitudine
ſinai.dicit gloſ.autētica hebꝛaica. Data ē
lex in publico: vt oīs qui voluerit eā reci/
pere recipiat. Et ſequit̃. Et ecce deus ſan
ctus ꝛ b̄ndictꝰ dicit Eſa.xlviij. Nō a p̄n/
cipio in occulto ꝛc̄. vſq̄ꝫ:anteq̄ꝫ fierent ibi
eram. Et idē habet̃ ſup illō Exo.xx. Ego
dn̄s deus tuꝰ. Et ſic patꝫ nō ſolū ex textu
p̄cedēti ꝛ ſeq̄nti:ſedetiā ex gloſ.hebꝛaicis
apud iudeos autēticis; ꝙ autoꝛitas p̄alle
gata Eſa.a p̄ncipio ꝛc̄. nō eſt intelligēda
de ipō Eſaia loq̄nte in pſona ꝓpꝛia: ſed po
tius in pſona dei qui p̄mo dedit legem in
monte ſinai:ꝛ poſtea miſſus eſt in mūdū

a deo patre et ſpū eius ad redēptiōeꝫ gn̄is
humani: ſm ꝙ manifeſte exp̄mit̃ in p̄di/
cta autoꝛitate. Et iō i fine eiꝰ ponit̃:hec di
cit redēptoꝛ tuus ꝛc̄. Itē ꝙ dicit Eſaiam
fuiſſe in monte ſinai:eſt valde abſurdū:qꝛ
Eſaias nondū erat natus: imo fuit natꝰ
poſt fere ꝑ.dclxxxvj.annos:quia ab egreſ/
ſu de egypto vſq̄ꝫ ad q̄rtū annū regni Sa
lomonis in q̊ fundatū eſt templū fluxerīt
anni.cccclxxx.vt habet̃.iij. Regū.vj.et ex
tūc vſq̄ꝫ ad primū annū Ozie regis Iuda
ſub q̊ cepit Eſaias ꝓphetare:fluxerīt.ccvj.
anni:vt pōt haberi de facili ꝯputando tē/
poꝛa regū intermedioꝝ: reſpiciēdo tertiū
et quartū libꝛos Regū. Si autē dicit̃ ꝙ
Eſaias poſtq̄ꝫ accepit ꝓphetiā in mōte ſi/
nai moꝛtuus ſit:ꝛ poſtea tēpoꝛe Ozie ſuſ/
citatus:illud videt̃ fictū:qꝛ ſacra ſcriptura
hoc nullo mō innuit:ſed mag̃ ꝯtrariū: et
maxime qꝛ opoꝛteret ſm eum ideꝫ dici de
oibus ꝓphetis: vt patꝫ ex p̄dictis. Si aūt
dicit̃ ꝙ anima Eſaie fuit creata ante coꝛ/
pus:ꝛ ſic fuit in monte ſinai in aīa:nō in
coꝛpe:ꝛ poſtea illa aīa fuit ꝯiuncta coꝛ/
poꝛi tp̄e Ozie ꝑ viam nature generato et
oꝛganizato:hoc dictū eſt ꝯtra ſcripturam
Gen̄.j.ꝛ.ij.ca. Formauit inq̄t deus hoieꝫ
de limo terre ꝛ inſpirauit ꝛc̄. Ex q̊ patꝫ ꝙ
oꝛganizatio humani coꝛpis p̄cedit oꝛigie
infuſionē anime. Itē Zach.xij. dicit̃ Hec
dicit dn̄s extendens celos ꝛ fundās terrā
ꝛ fingens ſpiritū hoīs in eo. Ex quo patꝫ
ꝙ anima hominis creat̃ in ipō coꝛpe oꝛga
nizato. Vn̄ ꝛ Gloſ.hebꝛaica ſup locū iſtū
ſic dicit: Creatoꝛ creat animā cū pfectiōe
figure humani coꝛpoꝛis. Itē arguitur cō
tra vtrāq̄ꝫ reſponſionē ſimul: quia ſi Eſa/
ias fuit in mōte ſinai tēpoꝛe legis date: ꝛ
hoc ſiue in anima tm̄: ſiue in aīa ꝛ coꝛpo
re ſimul:et ibi accepit ꝓphetiam quā poſt/
ea denūciauit: ꝛ ſic alij ꝓphete:ſequitur ꝙ
ſcriptura veteris teſtamēti in magna pte
ſit falſa:qꝛ ſepiſſime ꝓphetas accepiſſe ſpi/
ritū ꝓphetandi de nouo teſtatur: ſicut ptꝫ
de Heliſeo.iiij.Regum.ij.ꝛ de Ezechiele
Ezechiel.j.ꝛ de multis alijs. Sir̄r dic̄ ꝙ
reuelatiōes ſunt facte ipis ꝓphetis de his
q̄ ignoꝛabāt: vt patꝫ de Heliſeo.iiij.Reg.
iiij.vbi dicit de illa mr̄iere ſunamite. Aīa
eꝰ i amaritudie ē:ꝛ dn̄s celauit a me Sir̄r

De Danıele idē patet de q̄ ſcribit Danie.
.j.ꝙ deus dedit illi intelligentiā viſionū.
z.ij.c.q̄liter reuelatū eſt ei ſomniū Nabu/
chodonoſoꝛ z ei⁹ interp̄tatio.z.ix.ca.itro/
ducit angel⁹ Gabꝛiel reuelās ei dictū my
ſteriū hebdomadaꝝ: z in plībus alijs lo/
cis eiuſdē libri ſimile īducit. Similit̄ etiā
in alijs libꝛis veterꝫ teſtamēti: vt pꝫ intuē
ti: q̄ omitto ꝓpter plixitatē vitandā. Hec
aūt oia z ſimilia eſſent ſimil'r falſa ſi ꝓphe/
te accepiſſent ꝓphetias ſuas i mōte ſinai:
qꝛ extūc fuiſſent de oib⁹ illūinati: ſiue fu/
iſſent ibi in aia tm̄: ſiue in anima z coꝛpe.
Et ſic patꝫ ꝙ ratio rabbi Salomōis non
ſolū eſt ꝯtra totā ſcripturā q̄ dicit ꝙ ania
nō p̄cedit coꝛp⁹: ſedetiā ꝯtra totā ſcholaꝫ
phoꝝ: vt ex p̄dictis patꝫ. Et ſic ex p̄dicta
auctoꝛitate Eſaie trinitas pſonaꝝ pꝫ in
diuinis. Ad idē facit illud Eccs.iiij. Fu/
niculus triplex. Glo͛. hebꝛaica. Senſus
vicꝫ trini. dei z vni⁹ nō de facili diſcutit.
Sꝫ hāc glo. antiquā moderni iudei puer/
terūt retoꝛq̄ntes hāc trinitatē ad tria diui
na attributa. q̄ ſunt ſapiētia: potētia: z bo/
nitas: ſed hoc eſt ſup̄ improbatū. Jdē pꝫ
in pſal. xxxij. Verbo dn̄i celi firmati ſunt
zc. Patꝫ igit̄ p̄ncipalit̄ q̄lit̄ pluralitas pſo
narum poſſit pbari p ſcripturā a iudeis re
ceptam: ſimil'r et trinitas determinata.

Quantū aūt ad tertiū ſciendū ē ꝙ nul/
la creatꝰa illi beate trinitati ſimilari valet
pfecte: ſicut nec vmbꝛa aſſimilat̄ coꝛpi: nec
veſtigiū nec imago picta ei cui⁹ ē imago
Sed tn̄ aliq̄lis ſilitudo inuenit̄ in creatu
ris ſupioꝛib⁹: ſicut ſm Aug. in ſole tria cō
ſiderant̄. ſ. qd̄ eſt: qd̄ lucꝫ: qd̄ calet. i. ſubſtā
tia: radius: z caloꝛ. Radi⁹ igit̄ naſcit̄ de ſo
le: qꝛ filius de p̄re generat̄: z caloꝛ pcedit
ab vtroq; qꝛ ſpūſſctūs ſpirat̄ a duob⁹. i. pa
tre z filio. Jp̄e aūt ſol nō eſt ſeq̄la pcedēs
ab alio: qꝛ pater non eſt ab alio. Et tn̄ oia
tria ſunt vn⁹ ſol: qꝛ tres pſone ſunt vn⁹ d̄s
Scd̄o in creaturꝫ inferioꝛib⁹: ſicut elemē
to aque. Sicut em̄ fons riuū: ſic pater fili
um gn̄at. z ſicut fons z riu⁹ faciūt ſtagnū
ita pater z fili⁹ generāt ſp̄mſctm̄. Fons āt
ſicut z pater a nullo pcedit: z tn̄ locoꝝ tri
um eſt vna aqua zc. Tertio inuenit̄ i me/
dijs: ſicut in hoie: de q̄ Aug. in li. de trini.
d̄t. Mens et noticia ei⁹ z amoꝛ tria q̄daꝫ
ſūt Mens nouit ſe z amat ſe. Et ipa mēs
eſt q̄ſi pat̄: noticia ples: z ſpūſſctūs amoꝛ.
q̄ de mēte z noticia pcedit: duꝫ mens cog
ſcēs ſe diligit ſe. Nec em̄ poſſꝫ ſe amare ni
ſi ſe cognoſceret. Sꝫ p his aduerte ex ſctō
Tho. j. q. xciij. ar. vij. ꝙ imago trinitatis p̄
mo z p̄ncipaliter attēdit̄ in mēte ſm act⁹
put. ſ. ex noticia quā habem⁹ cogitādo in/
terius verbū foꝛmam⁹: z ex hoc pꝛumpi/
mus in amoꝛē: qꝛ diuine pſone diſtinguūt̄
ſm pceſſionē verbi a dicēte: z amoꝛis con
nectētis vtrūq;. Verbū aūt in aia noſtra
ſine actuali cogitatiōe eſſe nō pōt. Secun
dario aūt z q̄ſi ex ꝯſeq̄nti pōt attēdi ſꝫ po
tētias. ſ. memoꝛiā: intelligentiā: z volūta/
tē: z ſm habit⁹ put. ſ. in p̄dictis act⁹ ꝟtua
liter ꝯtinētur. Sed tn̄ aduertenduꝫ eſt ꝙ
exēpla nulla ſufficiūt: nec ingenij creati q̄/
uis pſpicacitas ad hoc myſteriū pſcrutan
dū z ꝯp̄hendēdū. Jn cui⁹ ſignū de Augu
ſtino legit̄: ꝙ cū libꝛos de trinitate ederet
z ad litus maris cogitabūdus deambula
ret: pueꝝ inuenerit paruo cochleari ex ma
ri ad foſſulam aquā depoꝛtanteꝫ. Cunq;
Aug⁹ pſcrutari q̄dnā facere vellet reſpō/
diſſet ſe velle mare exhaurire: z in illa foſ/
ſula refundere. Aug⁹. in riſum ꝯcitat⁹: q̄/
mo inq̄t fili hoc facere potes cuꝫ mare ſit
magnū z foſſa parua: z cochlear modicū:
At ille. Facilius inq̄t hoc mihi eſt: q̄ꝫ tibi
explere qd̄ cogitas. ſ. mare trinitatꝫ in foſ/
ſa tui libꝛi p cochlear tui īgenij ꝯcludere.
ſtatimq; diſparuit. Aſt Auguſtinus deo
gratias agens q̄ꝫ veꝝ ille dixiſſet recogno
uit. Sed qꝛ ingenia nō ſufficiūt: de⁹ h̄ my
ſteriū p infinita miracl'a aſtruxit q̄ adhuc
vident̄ in ſuis effectib⁹: puta in rhomani
imperij ſubiugatiōe: iudeoꝝ diſperſiōe: gē
tiliū ꝯuerſione: z martyꝝ occiſiōe: z i mlt/
tis hmōi: vt ō fide dubitare nō poſſit: nec
aut inſan⁹ aut vicioſus. His viſis iaꝫ ex/
ponem⁹ euāgeliū in q̄ tangunt̄ tria pun/
cta: q̄ ſt̄ Diſputatio: ſolutio: Cōfirmatio.

Quantū ad primū tangit̄ quedā diſ/
putatio inter mgr̄m z diſcipulū. i. chꝛiſtū
et Nicodemū. Dicit̄ q̄ (Erat hō ex phari/
ſeis) qui erāt quidā religioſi q̄ reſurrectōꝫ
z ſpūales ſubſtantias ꝯfitebant̄. Et qꝛ de
hmōi chr̄s loquebat̄: ad ei⁹ doctrinā iſte
aliqualit̄ fuit diſpoſitus (Nicodem⁹ noie

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

p̄nceps).i.vnus ex p̄ncipib⁹(iudeoꝝ) Di/
cebant̄ aūt iudeoꝝ p̄ncipes vel nobilioꝛes
ſeu capita ꝑpl'i: vel certe ipſi iudices ꝑpl'i.
Lʒ aūt vt dicit s.Tho.chr̄s a p̄ncipio ad
fidē ſuā vocare noluerit mltos potētes et
ſapiētes: vt innuit Paul⁹.j.Coꝛ.j.⁊ hoc
ne fides hūane potētie aut ſapiētie aſcri/
beret̄: Tñ voluit aliq̄s vocare vt iſtū: ne
ↄtēptui haberet̄ tanq̄ȝ fides ruſticoꝝ (hic)
ↄuerſus ad p̄dicationē chr̄i (venit ad Je/
ſum) ſm̄ Aug.plen⁹ inſtruēdus de fidei
ſecretꝫ: cui⁹ agta oñſiōe ſignoꝝ iā rudimē
ta ꝑceperat (nocte) ⁊ hoc ſm̄ Aug.iudeoꝝ
timoꝛe: ne pelleret̄ ex ſynagoga. Sicut tñ
dicit s.Tho. circa aliq̄s in ſcꝑtura ↄſue/
uit q̄litas tēpoꝛis deſcribi: ad inſinuandā
ↄditionē eoꝝ. Venit ḡ nocte: q̄a venit ſci/
entia obſcur⁹: charitate frigid⁹: ⁊ inimico
rū timoꝛe plen⁹: quia fuit de illis p̄ncipi/
bus de q̄b⁹ d̄r Joā.xij. q̄ chr̄m ↄfiteri nō
audebāt (Et dixit ei: Rabbi) qd̄ latine ſo/
nat magr̄ (ſcim⁹ q̄ꝛ a deo veniſti magr̄).i.
ſcim⁹ q̄ tuū magiſteriuȝ a deo eſt. Beat⁹
cui⁹ magiſteriū a chr̄o: ⁊ nō a burſa vl' am
bitiōe eſt. Appellat aūt eū mgr̄m: vt dicit
Haimo.q̄ꝛ deū illū nō credebat (Nemo ei
pōt hec ſigna facere q̄ tu facis: niſi fuerit
de⁹ cū eo).i.niſi fuerit amic⁹ dei. Nō tñ d̄r
ſm̄ Chryſ.niſi fuerit de⁹: ⁊ h̄ iā dicta rōe.
Sciendū eſt aūt q̄ lʒ miracl'a nō ſp̄ at/
teſtent̄ ſc̄titati faciētis: tñ q̄n aliq̄s ſe dic̄
ſc̄m̄: vt chr̄s q̄ dicebat ſe dei filiū: neceſſa
rio miracl'a atteſtant̄ ſc̄titati eius: q̄ꝛ vt d̄r
ſc̄tus Tho.ij.Theſ.ij. Predicatoꝛ p̄dicās
falſum nō pōt facere miracl'm.q̄ꝛ de⁹ non
pōt eſſe teſtis falſitatꝫ. Jn p̄dictis aūt ver
bis ſm̄ magi.hiſt. Nicodem⁹ petit a chr̄o
de fide plenius edoceri. Jd̄ ſequit̄ (R̄ndit
Jeſus ⁊ dixit ei: Amen amē).i.vere. Sʒ
null⁹ latin⁹ aut grec⁹ interp̄s ꝓpter reue/
rentiā voluit transferre: vt d̄r s Tho. Et
vt idē dicit: ſolus Joānes id geminat in/
ter euāgeliſtas: q̄ꝛ ſolus tractat p̄ncipalit̄
ꝑtinentia ad verbi diuinitatē: q̄ cum oc/
cultioꝛa ſint: maioꝛi aſſertiōe indigebant.
(Dico tibi: niſi q̄s renat⁹ fuerit denuo).ſ.
ꝑ baptiſmū (nō pōt videre regnū dei).i.ſci/
re ſecreta eccl'ie: ⁊ diuinitatis chr̄i maxime:
vel nō pōt ſaluari: ⁊ hoc intellige in noua
lege cui⁹ eſt baptiſm⁹ ſacr̄m: ⁊ extra neceſ
ſitatis caſuȝ. Vbi em̄ haberi nō poſſit ba/
ptiſmus ſufficit voluntas habēdi. Sʒ vi/
detur q̄ r̄nſio chr̄i nō ſit ad ꝓpoſitū Nico/
demi. Dicit aūt ſc̄tus Tho. q̄ Nicodem⁹
ↄfitebatur chr̄m magr̄m miracula facere
tanq̄ȝ hoīeȝ puꝝ: qd̄ chr̄s voluit remoue/
re reducēdo ipm̄ ad cognitionē altioꝛē man
ſuete: q.d. Nō eſt miꝝ ſi me puꝝ hoīeȝ cre
dis q̄ꝛ illa ſecreta diuinitatꝫ nemo ſcire pōt
niſi ſp̄ualem cognitionē adipiſcat̄. Eſt āt
ſciendū ſm̄ ſc̄m̄ Tho. q̄ cū ſit duplex vi/
ſio ſicut et duplex natiuitas.ſ. coꝛꝑalis et
ſpiritualis: ſicut viſionē coꝛꝑalē nō habet
niſi natus: ita nec ſpiritualē niſi renatus.
Regeneratio aūt ſp̄ualis in lege veteri fu
it: ſed figuralis.q̄ꝛ vt ꝑ3 Ro.xiij.patres
baptizati ſunt ſub Moyſe in nube ⁊ i ma
ri. Jn noua aūt eſt manifeſta: ſʒ impꝑfecta
quia renouamur interi⁹ ꝑ grām: ſed nō ex
terius ꝑ incoꝛruptiōeȝ: vt ꝑ3.j.Coꝛ.v.
Luc.xviij.q̄ foris ⁊c̄. Jn patria ꝟo erit ꝑ/
fecta: q̄ꝛ renouabimur etiā exteri⁹. Jn le/
ge igit̄ veteri videbāt hoīes regnuȝ dei.i.
myſteria eius: ſed impꝑfecte ⁊ alonge. Jn
noua aūt ip̄fecte.i.ꝑ ſpeculū.vt ꝑ3.j.Coꝛ.
xiij. Jn p̄ria aūt videbim⁹ ꝑfecte.j.Jo.iij
Cū aūt apparuerit ⁊c̄. Eſt aūt notādum
ſm̄ s.Tho.q̄ in greco nō habet̄ denuo: ſʒ
anothe.i.deſuꝑ.qd̄ Hiero.trāſtulit denuo
vt.ſ. impoꝛtet additionē. Chryſ aūt dicit
ꝓpriū eſſe filij dei naſci deſuꝑ q̄ntum ad tē
pus: q̄ꝛ ab eterno: ⁊ q̄ntū ad p̄ncipium ge
neratiōis: q̄ꝛ a p̄re celeſti. Sed q̄ꝛ nr̄a rege
neratio eſt ad ſimilitudinē generatiōis e⁹
Jd̄o etiā eſt deſuꝑ q̄ntuȝ ad tp̄s ꝑ eternā
p̄deſtinationē ⁊ q̄ntum ad p̄ncipiū: quia
gratia q̄ renaſcimur eſt donū dei. Hec ex
illo ꝟtualiter. Sed iſte Nicodem⁹ q̄uis
magr̄ eſſet.i.doctoꝛ in lege: tñ vt dicit Au
guſti.ſolā nouerat carnalē natiuitatē. Jd̄
de ea arguit duplicit̄.ſ. ex etate: ⁊ ex q̄nti/
tate. Vn̄ ſequit̄ (Dicit ad eū Nicodem⁹:
Quō pōt homo naſci cū ſit ſenex?) vt ego
ſum q̄ tñ volo ſaluari. Erat em̄ ſenex ſm̄
Bedā: ⁊ de ſe ꝓtulit exemplū (Nunq̄d pōt
in ventrē matrꝫ ſue iterato introire: ⁊ r̄na
ſci?) q̄ſi diceret: Jſta ſunt impoſſibilia. Nō
tamē vt dicit Chryſ. iſta dicit quaſi exci/
derit a fide: ſed vt chr̄m ad amplioꝛē do/
ctrinam ꝓuocet.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Eſt autē moraliter ſciendū ꝙ triplex ē hominis natiuitas. Prima eſt naturalis que eſt hoī ad humilitatē n. Unde ⁊ puer mox naſcens tria facit que ſunt nobis ad exemplū humilitatis. Primum ē: qꝛ naſcit̄ flendo. Aug. de ciui. dei. Puer qui naſcit̄ a ploratu incipit: naſcens ꝓphetat quid maloꝝ paſſurus ſit. Solus qñ natus eſt riſiſſe fert̄ Zoroaſtes. ⁊ tñ ille riſ⁹ monſtruoſus parū ſibi ꝓfuit. Fuit eñ inuentor artium magicarū. ⁊ cum eſſet rex bactrianoꝝ a Nino rege aſſyrioꝝ bello īterfect⁹ ē. Scḋm quia beſtiaꝝ more curu⁹ ⁊ quaſi in q̄ttuor pedibus naſcit̄. ad innuendū ꝙ cum beſtijs habemus ptē vite noſtre cōmunem. ſcꝫ corꝑalem. ⁊ ꝙ iumētis ſum⁹ ꝓpt̄ pctm̄ compari. Tertiū qꝛ mox natus ponit manū ad os: q̄ſi nob̄ ad mēoriā reducēs q̄d patiamur ꝑ delicto ꝑ guſtū ꝑpetrato. Scḋa natiuitas eſt ſpūalis ad ſalutē in baptiſmo vbi ſpūſſctūs tenet locum patris: aqua ſanctificata locū matris. ſed ꝟbū ſacramētale eſt tanq̄ ſemen diuinū, de q̄ Aug. Accedit ꝟbū ad elemētū ⁊ fit ſacr̄m. Ter aūt mergit̄ puer ī aq̄. licꝫ non ſit neceſſariū. et hoc ad rep̄ſentandum vel triduam chr̄i ſepulturā: vel totam trinitatē ibi operantē. Unde et tota trinitas ſe manifeſtauit in baptiſmo chriſti ad h̄ innuendū. ſcꝫ pater in voce: filius in carne. ſpūſſctūs in columba. Tertia eſt celeſtis ad beatitudinē q̄ ſcti viri de vtero matris. i. eccl'ie nudi tm̄ egreſſi naſcūt̄ ī mūdo alio. i. in celo. iō ꝙ mors ſctōꝝ vocat̄ natale. Sicut eñ puer ex vtero mr̄is naſcit̄ cū ꝑuenerit ad debitū cōplementuꝫ qꝛ req̄rit ampliorē locum ad manenduꝫ. vberiorē cibū ad veſcendū: liberiorē aerē ad reſpirandū. ⁊ maiorē lucem ad videndū. Silr̄ ſancti appetūt naſci in celo: qꝛ ē loc⁹ capacior: cū reſpectu eius tota terra ſit punct⁹ ſm̄ aſtrologos. Cuius ſignū ē ꝙ exiſtentes in ſuꝑficie terre ita vtuntur aſtrolabio acſi eſſent in cētro: nullā ſēſualē dr̄ītiā inuenientes. Et ibi etiā hēbunt ſatietatē maiorē. Pſ. Satiabor ⁊c. Et aerē liberiorē ad reſpirandum. qꝛ nō vix pn̄t reſpirare ꝓpter acerbitatē pugne in q̄ ſūt et laborāt. Eſa. xxxv. Fugiet dolor ⁊ gemit⁹. Et maiorē lucē ad videnduꝫ. qꝛ ſupra ſe habebūt infinitā lucē dei. Apoc. xxj. Claritas dei illuminabit illā. ſ. ciuitatē ſuꝑnā. Et infra ſe locū luminoſū. Tobie. xiij. Luce ſplēdida fulgebit Et intra ſe aīm illuſtratū. Eſa. lj. Implebit ſplēdoribus aīam tuā. Et extra ſe corp⁹ glīficatū Mat. xiij. Tūc iuſti fulgebūt ſic ſol.

Quantū ad ſcḋm tangit̄ ſolutio diſputationis que fuit int̄ chr̄m ⁊ Nicodemū ꝟſabat̄: cū dr̄ chr̄s volēs exp̄ſſi⁹ declarare ſpiritual' natiuitatis modū (Amē amē dico vobis niſi q̄s renat⁹ fuerit). i. denuo nat⁹ (ex aq̄) abluēte corp⁹. et ꝯſeq̄nt̄ ſignificāte ablutōem aīe (et ſpūſctō) intrinſec⁹ animam purificāte (nō pt̄ introire in regnū dei.) Hoc autem intelligitur de regno eccl'ie triūphātis. qꝛ baptiſmus ē neceſſari⁹ ad ſalutē: et de regno eccl'ie militātis. qꝛ baptiſmus ē ianua ad ſacra ꝑcipiēda q̄ nullus niſi baptizatus licite ꝑcipit: et imprimit characterē q̄ fideles ab īfidelib⁹ ſecernunt̄. vt ptꝫ ex ſctō tho. et alijs theologꝭ:

Sꝫ q̄re hō naſcit̄ ꝑ bapm̄: qꝛ ſine baptiſmo actu vl' ꝓpoſito habito hō nihil ē in eſſe ſpūali et deiformi. ſꝫ ꝑ illū tale eē adq̄rit. ſicut ꝑ generatōnē corꝑalē adq̄rit eſſe hūanū. Un̄ eo mō q̄ aīa ꝯpat̄ ad materiā ⁊ potētias: eodem compat̄ grā quā baptiſmus ꝯfert ad aīaꝫ et ꝟtutes. quia ſic dat eſſe ſpūale. et ab ea fluūt ꝟtutes ſic anima dat corpori corꝑale eſſe: ⁊ ab ea fluunt potētie ſue. Sed hic ſctūs Tho. mouet duplicē q̄ſtionē. Pria qꝛ antiq̄ p̄res ſm̄ h̄ nō eſſent ſalui: ſicut nec baptizati. Et ſoluit qꝛ fuerūt renati ⁊ baptizati ī figura. Uel pt̄ dici ꝙ chr̄s loq̄t̄ vt doctor ⁊ inſtitutor noue legis in q̄ baptiſmus eſt neceſſari⁹ ſic circūciſio neceſſaria fuit in antiq̄. Scḋa. qꝛ cū triplex ſit baptiſm⁹. ſ. flumis: flamis ⁊ ſāguis: m'tos baptizatos ſolū duob⁹ vltimis modis vl' alios eoꝝ dici⁹ ītraſſe regnū dei. Et ſoluit. qꝛ t'les hūert bapm̄ flumis. i. aq̄ ī voto ⁊ ſi ñ in actu: al's nihil valeret baptiſm⁹ ſāguinis, nec eſſe poſſet baptiſmus flaminis. i. ſpūſſci. Sꝫ qꝛ vt ait Haymo p̄dcā myſteria nicodem⁹ cape ñ valebat, iō ex carnali natiuitate dñs dat exēpla di. (Qđ natū ē ex carne). i. hoīe carnalit̄ generāte (caro ē). i. adq̄rit ſolū eē carnale, (⁊ qđ natū

eſt ex ſpiritu ſpirit⁹ eſt).i.conſtituitꝛ in vi/
ta ſpũali ⁊ adquirit ſpirituale eſſe Nõ mi
reris q̃ dixi tibi:oportet vos naſci denuo)
q̃ſi dicat. Argumenta tua ꝓcedũt de car/
nali generatõe.et ſermo me⁹ eſt de ſpũa/
li. Qđ ꝑo ſeqꝛ ſm Chryſ. exponitꝛ đ ſpũ.
.i. vẽto:de q̃ ſaluator ponit exẽplũ . ⁊ ſm
ei⁹ mentẽ ſic exponitꝛ. (Spirit⁹).i. vent⁹
(vbi vult).i.i loco ad quẽ inclinatꝛ ad ſpirã
dũ.ſumitꝛ eñ hic volũtas ꝑ inclinatione)
(ſpirat).i.flat(et vocez) i.ſonũ(ei⁹ audis)
aure corporis(et nõ ſcis vnde veniat).i.in q̃
parte mundi determinate incipiat. (aut q̃
vadat).i.vbi terminetꝛ.(Sic eſt omnis q̃
nat⁹ eſt ex ſpũ)q2.ſ.ei⁹ ꝑncipiũ qđ ẽ ſpũſ/
ſanct⁹.⁊ ei⁹ finis q̃ eſt eťna felicitas a no/
bis ignoratꝛ. Lz aũt in hãc expoſitionem
Chry. fere oẽs greci ↄueniãt: vt đt ſctũs
Tho.tamẽ contra arguit Aug. volẽs ꝙ
nõ de matťiali ſpũ.i.vento expõatꝛ:dicens
ꝙ talem ſcim⁹ vnde veniat aut q̃ vadat.
Nam ſcim⁹ auſtꝝ a meridie ad ſeptẽtrio
nẽ ſpirare.aq̃lonẽ ꝑo econuerſo. Ad hoc
aũt dici põt vt dicit s. Tho .ꝙ lz in gene
rali ſciatꝛ vnde aut a quo vent⁹ ſpiret :tñ
in ſpeciali neſcitꝛ mot⁹ eius principiũ aut
finis. Scđm Aug. aũt exponitꝛ de ſpũctõ
ſic(Spiritus)ſanctus(vbi vult ſpirat.)q2
ſcz vt ait Beda .in poteſtate habet cui⁹
cor gratia ſue viſitationis illuſtret. Hec
ille.(Et vocem eius audis) Et hoc autẽ
obijcit Chryſ. contra expoſitionẽ Auguſ.
q2 domin⁹ loquebatꝛ Nicodemo imperfe
cto:cui vocẽ ſpũſſancti audire nõ compe/
tebat. Sed ſm ſanctũ Thomã đr ꝙ ſo/
lũ ſancti et ꝑfecti audiũt vocẽ ſpũſſcti :q̃
loquitꝛ interi⁹ in corde.ſed alia ẽ vox eius
q̃ loquitꝛ in ſcripturis.vel ꝑ ꝑ̄dicatores.vel
etiã ꝑ habentẽ ſpm̃ſanctũ. Vox eñ ei⁹ q̃
ſpũſancto plen⁹ ẽ:vox eſt ſpũſſcti ſꝫ Aug.
⁊ Bedã quã ꝑcipim⁹(Et neſcis vnde ve
niat aut quo vadat)id eſt vt dicit Alchui
nus.non potes videre quõ ſic loquentem
intrauerit aut inde redierit cũ ſit inuiſibilꝛ
Vel ſm Haymo.hoc đr q2 neſcis quõ fi
deles introducat ad fidẽ aut ad ſpeciem.
Vel ſm s. Tho.neſcꝫ vnde veiat q2 a pa
tre ⁊ filio q̃ habitãt lucẽ inacceſſibilẽ. aut
q̃ vadat:q2 ducit ad incognitũ finẽ ⁊ eťnã
ſalutẽ. Vel ſm eũdẽ:neſcis vñ vẽiat.i. q̃
modo hoiem introeat.aut q̃ vadat.i. ad
quã ꝑfectõem ducat(Sic eſt ois q̃ nat⁹ ẽ
ex ſpũ)q2.ſ.naſcitꝛ inuiſibilitꝛ ſm Haymo.
ſicꝫ ⁊ ſpũs ẽ inuiſibilꝛ. Vľ iđ h đr ſꝫ Aug.
q2 ſi tu naſcarꝫ ex ſpũ:ille q̃ adhuc nat⁹ ñ
eſt neſcit vnde aut q̃ vadas. Vel ſm ſã.
Tho.ſic ẽ.Ois q̃ nat⁹ eſt ex ſpũ.ſ.ſicꝫ ſpũſ
ſctũs.q2 in viro ſpũali ſt ꝓprietates ſpũſſã
cti ſicꝫ in carbone acceſo ꝓꝑetates ignis.
Sũt aũt i eo tres ſpũſſcti ꝓꝑetates. Nã
ꝑmo hꝫ libertatem ij. Cor.iij. Vbi ſpũs
dñi ibi libertas.q2 nõ ducitꝛ a ſpũ dei niſi
ad ſcrã.⁊ q2 liberat a ſuitute legis. Scđo
q2 đ eo iudiciũ ſumitꝛ ꝑ vocẽ ei⁹ :ad quaꝫ
cogñſcitꝛ ſpũalitas ei⁹. Mat.xij. Ex abun/
dãtia cordis ⁊c̃. Tertio q2 hꝫ originẽ oc
cultã ⁊ finẽ ſilr̃. Et hoc vel inq̃ſtũ null⁹
ꝑt eũ diiudicare:⁊ ipẽ oia diiudicat.j.Co
rin.ij. Vel q2 neſcitꝛ vñ veniat ſpũalꝛ nati/
uitatis ei⁹ ꝑncipiũ.grã.ſ.baptiſmalꝛ.aut
q̃ vadat.i.q̃ dign⁹ efficiatꝛ. Hec ex illo ſpi
tualitꝛ.(Reſpondit Nicodem⁹) nõ voto
repꝛhendẽtis vt ait Haymo .ſꝫ affectu di
ſcentis. Nõ eñ intelligebat q̃ dicebantꝛ:⁊
tñ credebat illa vera fore(Quõ põt hec fi
eri?)Sicut aũt dicit Chry .chřs a ſperi⁹
ei iam loq̃tꝛ.nõ q̃ſi accuſans hui⁹ viri neq̃
ciã ſed inſipientiã ⁊ ruditatẽ ſolũ. Seq̃tꝛ.
(Rñdit ieſus ⁊ dixit ei. Tu es mgr̃ i iſrľ
⁊ hec ignoras.) Quaſi dicat.repꝛhenſibilꝛ
eſt ignorãtia tua. et hoc ſm Chryſ.quia
multe ꝓphetie de hac ſpũali natiuitate ꝑ̄
ceſſerãt iuxta illđ ps. Renouabitꝛ vt aq̃/
le iu.t.⁊ multe figure in lege: cui⁹ ꝑitiam
ipẽ ꝓfitebatꝛ. Aug⁹. Quid putam⁹ dñm
huic mgr̃o iudeoꝝ quaſi inſultare voluiſ
ſe. Volebat q̃dem ipm naſci de ſpũ. Nẽo
aũt ex ſpũ naſcitꝛ niſi humilis fuerit.quia
ipa humilitas facit nos naſci de ſpiritu.
Ille autem magiſterio inflat⁹ alicui⁹ mo
menti eſſe videbatꝛ.quia doctor erat iude
orum. Deponit ergo dñs eius ſupbiam
vt poſſit naſci de ſpiritu . Hec ille. Et i/
tendit ꝙ dñs repꝛhendit eũ nõ vt ↄfũdat
ſed vt ꝑ humilitatẽ capacẽ ſpiritualꝛ do/
ctrine efficiat. Ex his autẽ patꝫ ꝙ in pre/
ſenti euangelio fit mentio de trib⁹ ꝑſonis
diuinis ⁊ earũ appropriatis. Sciẽdũ eſt
eñ ſm doctrinã s. Tho.j.q.xxxix.ar.vlti.
ꝙ licꝫ potẽtia:ſapientia.bõitas:conueni

ant omnib⁊ ⁊ ſingulis ſuppoſitis trinitatꝭ
tamē potētia q̄ habet rōem ꝓncipij appro
priatur patri. Primo quia eſt ꝓncipiū nō
ſolū creaturaꝝ: ſedetiā filij ⁊ ſpūſſcti. Et
ſecūdo ne credat̄ impotēs: ſicut pr̄ terre⸗
nus rōne ſenectutꝭ. Et ſapiētia filio. Pri⸗
mo q̄ eſt verbū intellectꝰ paterni Et ſcdo
ne credat̄ inſciꝰ ſicut filiꝰ hūanꝰ rōe iuuē
tutis Et bonitas q̄.ſ.obiectū amoris ap⸗
ꝓpatur ſpūiſctō. Primo q̄ eſt amor: et
Scdo ne credat̄ impetuoſus ⁊ violentꝰ:
ſicut ſpūs humanꝰ. Exꝓmit̄ ꝙ pater cum
ſua potētia: cū dr̄: Nemo pōt hec ſigna fa
cere q̄ tu facis niſi fuerit deꝰ cū eo. Et pſo
na filij cū ſua ſapiētia: cū dr̄: Rabbi ſcimꝰ
q̄ a deo veniſti magr̄: ⁊ pſona ſpūſſcti cū
ſua bonitate: cū dicit̄. Spūs vbi vult ſpi⸗
rat. Nō em̄ nr̄is meritis: ſed ſua bonitate
noſtris mentib⁊ illabit̄.

Moraliter aūt ſciendū eſt ꝙ pater om̄i
potēs ꝑ tria vinci poſſe videt̄. Primū eſt
ſua pietas viſceroſa. Hiere. xxxj. Cōtur⸗
bata ſunt viſcera mea ſup eū: miſerās mi⸗
ſerebor eius. Augꝰ. Tardiꝰ videt̄ deo pec
catori veniā tradere ꝙ illi accipe. Scdm
ē ſua charitas affectuoſa q̄ illū de celo ad
terrā depoſuit. Aug. O charitas ꝙ̄ magꝰ
vires habes: deū de celo ad terrā depoſui⸗
ſti. Hec ille. Imo et crucē aſcēdere coegit
Luc. xij. Baptiſmo habeo baptizari. ⁊ q̄⸗
modo coartor. ſ. a charitate vſꝗ dū ꝑficia⸗
tur. Tertiū eſt oratio lachrymoſa. Bern̄.
O humilis lachryma: vincis inuincibilē:
et ligas oīpotentē. Similit̄ etiā filius dei
ſapientiſſimus ſcienter ꝑmittit ſe a nobis
decipi. Primo in venditione: q̄ regnū ce⸗
loꝝ dat vili precio: vt aplīs ꝓ naui ⁊ reti⸗
bus: ⁊ vidue ꝓ duob⁊ minutis: q̄buſdā ꝓ
calice aque frigide. Matth. x. quibuſdaꝫ
ꝓ ſola bona volūtate. Aug. Regnū celo⸗
rum tantū valet q̄ntum habes. Nihil vi⸗
lius cum vendit̄: nihil chariꝰ cū poſſidet̄.
Scdo in emptiōe: quia corpꝰ noſtꝝ emit
ꝑcio ſui ſanguinis. j. Coꝝ. vj. ⁊ animā no⸗
ſtrā poſitiōe anime ſue. j. Jo. iij. ille ꝓ no⸗
bis aīam ſuā poſuit: ⁊ pniaꝫ noſtrā regno
celoꝝ. Matth. iiij. Penitentiā agite ⁊c̄.
Tertio in cōmutationē: quia cōmutat au
rum ſue gratie ⁊ glorie in lutum noſtre o⸗
perationis.

Quantū aūt ad tertiū tangit̄ ꝯfirmatō
ſolutiōis. Dn̄s em̄ (ſicut dicit Chryſ. im
becillitati ꝯdeſcendēs Nicodemi ſmonē
ſuū ex alto facit credibileꝫ ſ. ex certiſſima
ſua noticia. Et vt pꝫ ſimil̄ ipm̄ rephendit
de tarditate credēdi cum alijs iudeis: di⸗
cens (Amen amē dico tibi: quia qd̄ ſcimꝰ
nos). ſ. pater filius ⁊ ſpūſſctus: ſm̄ Hay⸗
mo. Uel ſcimꝰ ego ⁊ ſpūs cuiꝰ vocem au
dis: Uel ſcimꝰ ego ⁊ renati ex ſpiritu: pu⸗
ta apl̄i: ſm̄ Alchuinū. (loq̄mur: et qd̄ vidi⸗
mus). i. certiſſime nouimꝰ: ſm̄ Chryſoſt.
(hoc teſtamur) v̄bo ⁊ miracul̄ (⁊ vos) car⸗
nales ⁊ ſupbi (teſtimoniū noſtꝝ nō accipi⸗
tis) credendo his q̄ docemꝰ. Eſt aūt hic
multiplex q̄ſtio: Prīa quō apoſtoli certiſſi
ma cognitiōe nouerāt ea q̄ ſunt fidei. Ad
hoc dico ꝙ duplex eſt certitudo. Quedaꝫ
eſt certitudo viſionis qua q̄s ideo certus
eſt quia videt. id eſt totaliter ꝯprehendit
ꝑ intellectū ita eſſe: ſicut certus eſt q̄libet
ꝙ totū eſt maiꝰ parte. Alia eſt certitudo
adheſionis q̄ quis eſt certꝰ de aliquo: nō
quia videt ita eſſe: ſed q̄ videt et ſcit illud
eſſe credibile: ⁊ adheret teſtimonio alteriꝰ
aſſerentis illud eſſe veꝝ. Et ſic in ſcientia
ſubalternata ſunt certa ꝓncipia: ⁊ in fide
articuli ipſius fidei quib⁊ fidelis aſſentit
firmiſſime. Secūda eſt quō ea que ſunt fi⸗
dei vident̄: cum fides ſit de non viſis. Ad
hoc dico: ꝙ hic ponit̄ viſus ꝓ noticia cer⸗
ta ſecundo modo: nō ꝑmo: ꝙuis dici poſ⸗
ſit ꝙ articulos fidei deꝰ et chr̄s vident in
ſeipis: apoſtoli autē ⁊ alij fideles viato⸗
res nō vidēt eos in ſeipis: ſed in generali
tm̄: ſm̄ ſctm̄ Tho. ij. ij. q. j. inq̄ntum vidēt
eos eſſe credibiles. Tertia quare dicit: et
teſtimoniū noſtꝝ nō accipitis: cum d̄ Ni⸗
codemo conſtet ꝙ erat fidelis. Ad hoc di⸗
cit Theo. ꝙ dn̄s nō loquit̄ de Nicodemo
ſed toto genere iudeoꝝ: de quo pauci com
paratiue crediderunt. Uel pōt dici ꝙ iſte
Nicodemꝰ a principio tardus fuerat ad
capiendum et credendū: et nunc ad capiē⸗
dum tm̄: ⁊ ſic nō reprehendit̄ de infidelita
te: ſed de ignorantia ⁊ ruditate: vt ſit ta⸗
lis ſenſus. Uos duri eſtis et tardi ad cre⸗
dendum: quia eſtis rudes ad capiendum
et tm̄ niſi capiatis aut nō creditis: aut tar⸗
de ⁊ imperfecte creditis. Un̄ ſubdit̄ (Si⸗

terrena dixi vobis) puta ſententiā de ſpū
ꝛ vento ſm Chryſ. Uentus eīm cū ſit ge/
nerabilis ꝛ corruptibilis: numerat̃: vt di/
cit ſctūs Tho. inter res terrenas. Uel ſm
eundem: ſententiā de ſpirituali generatōe
que licꝫ ſit celeſtis ꝛ ſpiritualis rōne ꝑnci
pij ſanctificantis ꝛ ratiōe doni dati: qꝛ ibi
datur ſpiritusſctūs: tamē eſt terrena ratōe
ſubiecti: quia hō terrenꝰ eſt qui ibi naſcit̃.
Uel ſm Aug. terrena appellat corpꝰ ſuū
de quo dixerat: Soluite templū hoc ꝛc̃.
(Et nō creditis) niſi tarde ꝛ imꝑfecte: eo
ꝙ iſta rōne ruditatis nō capiatis in gene
rali eſſe icredibilia (quō ſi dixero vobis ce/
leſtia credetis) q̄ ſunt ad capiendū altiora
Accipiunt̃ autē hic celeſtia aliqua ꝯtrapo
ſita ſuꝑdictis terrenis: puta ꝯtra ſententiā
de ſpū ſenſibili. i. vento. alta et magna que
dici poſſunt de ſpiratiōe ſpiritusſctī: ꝯtra
ꝓ generatiōem terrenā ea q̄ de eterna fi/
lij generatiōe dicunt̃: ꝛ ꝯtra poteſtatē re/
ſuſcitandi corpꝰ mortuū: ea q̄ de poteſta/
te dei dici poſſunt in ſubita oim annihila
tione ꝛ reꝑatione: ꝛ in ꝯuerſiōe ſubſtātie
panis in corpus chr̄i: ꝛ in vnione ꝑſonali
humanitatꝭ ad diuinitatē: ꝛ hmōi. Dein/
de ſaluator: ſm Aug. lib. de baptiſmo par
uuloꝝ: reꝑhenſa ſuꝑbia ꝛ tarditate Nico/
demi: directe vult ſatiſfacere q̄ſtioni eiꝰ:
qua queſiuit: Quō poſſunt hec fieri: et h̄
facit aſſignando cauſas quibꝫ ſpūalis re
generatio habet efficaciā: que ſunt due vt
dicit ſanc. Tho. ſ. myſteriū incarnationis
et myſteriū paſſiōis chr̄i. Queſtio eīm Ni
codemi ſic debet intelligi: vt d̄r s. Thom.
Quomō poſſunt hec fieri. ſ. vt aliq̄d de oc
culto celoꝝ veniat: aut in occultū celorū
conſcendat: quia dicis occultū eſſe ꝑncipi
um et finem ſpūalis generatiōis. Occul/
ta eīm ſunt nobis que ſunt in celis. Uñ do
minus anteq̄ꝫ ſatiſfaceret queſtiōi: hūc eꝰ
intellectū aperuit dicēs: quō ſi dixero cele
ſtia creditis: Et ſtatim incipit oſtendere
cuꝰ ſit ꝓprium in celū aſcendere. Ad in/
tellectū autē ſequentiū ſciendū eſt: ꝙ filiū
hominis deſcēdiſſe de celo ſic intellexit Ua
lentinus: quaſi corpus ſuū de celo porta/
uerit. Et ſimil'r dicit illuꝫ eſſe in celo. i. in
corpore de natura celeſti: ſed hoc eſt expreſ
ꝯtra apoſtolū dicentē eū factū ex ſemi
David ſm carnē: ad Roma. j. Orige. ꝓo
dixit hoc eſſe quia aīa eius deſcendit de
celo. Fuit eīm: vt ait: aīa eius ſimul ab ini
tio creata cū alijs: ꝛ priꝰ vnita verbo: de/
inde de celo deſcendens carnē aſſumpſit.
Et hoc dicit quia credit oēs aīas ꝛ ſpi/
rituales ſubas equales eſſe creatas: ꝛ ſm
diuerſitatē meritoꝝ ſuoꝝ diuerſis corꝑibꝫ
fuiſſe alligatas. Sed cōtra hoc eſt: quia
apl's Ro. ix. dicit de Jacob ꝛ Eſau exiſtē
tibꝰ in vtero: ꝙ adhuc nihil boni aut mali
egerāt. Quō ergo ille aīe ante peccaue/
rant q̄ꝫ illis corꝑibꝫ vnirent̃. Siml' ḡ crea
tur aīa ꝛ infundit̃ corꝑi cui nō ꝑexiſtit.
Dicendū eſt ḡ ꝙ cū in chr̄o ſit tm̄ vna ꝑſo
na ſubſiſtēs in duabꝫ naturꝭ: de ea dicunt̃
ꝑtinentia ad diuerſas naturas: ita ꝙ ideꝫ
crucifixꝰ eſt et creauit mundū: ꝛ filius ho
minis ꝛ dei vnus eſt. Quia ergo deꝰ deſcē
dit de celo: d̄r etiā ſm ſanctū Tho. filius
hois deſcendiſſe de celo: ꝛ h̄ ſm naturā di
uinā nō mutādo locū qꝛ vbiq̄ꝫ eſt: ſꝫ ꝑ no/
uum effectū nouo mō eſſendi in h̄ mūdo:
ſcꝫ ꝑ aſſumptiōeꝫ hūanitatis. Ul' vt dicit
Hilariꝰ: deſcendit de celo q̄ ad corpꝰ non
ratiōe materie: ſed rōne cauſe efficiētis: qꝛ
nō virili ſemine: ſed celeſti ꝟtute formatꝰ
eſt. Sciēdū eſt etiā ꝙ iſta ꝓpoſitio: nullꝰ
ꝑter chr̄m aſcēdit in celū: eſt vera in mul/
tiplici ſenſu. Primo vt intelligat̃ ꝙ ante
paſſionē chr̄i nemo potuit aſcendere in ce
lū vel ibi eſſe ꝑter ipm̄: qꝛ hūano generi ce
lū clauſum erat. Scd̄o vt intelligat̃ ꝟtute
ꝓpria. Tertio ſm s. Tho. vt ꝑ chr̄m nō ac
cipiamus ſolū caput: ſed caput ꝛ mēbra q̄
cū capite aſcēdunt. Sūt aūt mēbra chriſti
oēs electi. Dicit̃ ḡ (Nemo aſcēdit in celuꝫ
niſi q̄ deſcēdit de celo) mō ꝑdicto (filꝰ ho/
minis). i. ipe chr̄s q̄ ſic ſe vocat cauſa hūi/
litatis ſm Aug. (q̄ eſt in celo) rōne deitatꝭ
Sed quō ex his rn̄det̃ Nicodemo: Dico
ꝙ optime rn̄detur. Nam ſaluator dixerat
generationē ſm ſpm̄ habere occultū ꝑnci
piū et finē. Et qꝛ q̄ſierat Nicodemꝰ: quō
hoc fieri poſſet: rn̄dꝫ ꝙ celeſti ꝟtute hō re/
generat̃ ad celeſtē vitā: ꝛ vtrūq̄ꝫ eoꝝ tāce/
leſtis ꝟtus q̄ꝫ celeſtis vita occultū ē. De/
inde etiam ſubiūgit de paſſione ſua: cuius
occulta virtute operat̃ baptiſmꝰ ꝛ gene/
ratur hō ſpūaliter dicēs (Et ſicut Moy/

ſes exaltauit ſerpentē)eneum(in deſerto)
eleuans illū in altū ſuper palū. Sicut em̄
habet̄ Numeri.xxj. populo iſrael ꝑcuſſo
frequenter a ſerpentib9: mādato dei moy
ſes ſerpentē eneum fecit. quē eleuatū aſpi
cientes ſanabant̄. Et fuit figura crucifixi
q̄ appuit ſerpens imolatus i cruce. ꝛ nō
erat ſicut ille ſerpēs videbat̄: ꝛ veneno ca
rebat. Vñ vt ibi dr̄. fuit poſitus i ſignū.
(Sic exaltari)i cruce(oportet filiū hoīs)
Scdm̄ Chryſ. iō nō dixit: pēdere oꝑꝫ fi
liū hoīs: ſed exaltari: q2 honeſti9 hoc vi-
debat̄ audienti ꝯ deſcendēs. Scdo vt oñ
deret hoc ꝯgruere ſue figure: in qua noīe
exaltatōis ſeu eleuatōis vtitur ſcriptura
Tertio vt oñdat ſe voluntarie ad paſſionē
veniſſe vñ multa naſcit̄ ſalus nob: ꝛ exal
tatio chr̄o(vt omnis q̄ credit in ipm̄)ꝑ
motū. ſ. ſpei ꝛ charitatis tēdendo in ipm̄
(non ꝑeat)eterna morte: (ſed habeat vi-
tam)nō corporalē tm̄ ſed(eternā) Aſſimi-
lat autē ſe chr̄s ſerpenti. imo aſſimilauit
eum de9 ꝑ moyſen. Prio q2 licꝫ nō fuerit
ſerpens ꝑ venenū peccati: tñ videbat̄ ſer
pens. q2 venit in ſilitudinē carnis pcti: vt
dicit̄ Rho. viij. Scdo quia ſicut de ſerpē
te venenū. ꝛ tyriaca contra venenū fit. ita
facto veneno de ſerpente diabolo: deus
voluit fieri ſerpēs: vt fieret tyriaca cōtra
venenū diaboli. In cuius ſignum Exo.
vij. ſerpens moyſi deuorauit ſerpētes ma
gorum. Tertio q2 ſerpens cū magna cu-
ſtodia obſeruat oua. Que cū nō indige-
ant foueri: tamē eſt ſꝑ circa ea ne ledāt̄ ab
aliquo. Et ſimilit̄ chr̄s ſemꝑ cuſtodit ſu-
os. Matth. vlti. Ecce ego vobiſcuꝫ ſum
vſq3 ad cōſummationē ſeculi. Quarto ſer
pens ꝑ artum foramen expoliat veterem
pellem vt induat nouam. Similit̄ chri-
ſtus ꝑ foramen mortis venit ad ſtolā im
mortalitatis. Lu. vlti. Oportebat chr̄m
pati ꝛc. Quinto ſerpens obturat aures:
ne audiat vocem incantantis. Et ſimilit̄
chriſtus ne audiret vocem demonis ten-
tantis: vel quotidie nos apud deū accu-
ſantis. Apoca. xij. Proiect9 eſt accuſator
Dicitur autē eneus. Primo: quia tunſio-
nibus paſſionū expoliri potuit ſed nō con
fringi. Secūdo quia es nō eſt vni9 natu
re metalline: ſed pluriū. ſicut et chr̄s qui
diuinā habet et humanā. Tertio propt̄
ſonoritatē p̄dicatōis. Eſt aūt notandū
q cū dr̄. et teſtioniū noſtrū ñ accipitꝫ: i h
ingr̄titudo humana notat̄. Dia em̄ q̄ men
tiri nō pñt ꝑhibuerūt teſtioniū de hac ꝟi
tate q de9 eſt trin9 ꝛ vn9. ſ. ipe deus: vt
patuit ſupra. Et ipe chr̄s Mat. vl. Bapti
zantes eoꝝ in noīe pr̄is ꝛ filij ꝛ ſpūſcti.
Et angeli dicētes. Sctūs: ſctūs: ſanctus
Et ꝓphete illuminati a deo. Et tñ h te-
ſtimoniū multi maxime iudei nō accipiūt
Et tñ iſta fides deuote recepta valꝫ ꝑmo
ad demonū expulſionē. Nā cū notario fide
li apud Cōſtantinopolim ducto a mago
ad locū reſidentie demonū: vn9 coꝝ ſe-
dens in throno dixiſſꝫ: ſi vellet ſu9 eē ſu9
Et rñdiſſꝫ ſe ſuū trinitatꝫ: ꝛ ſe ſignaſſet:
oēs demōes aufugerūt. Et ſcdo ad tribu
lationū ꝓpulſionē. Nā ſic dic Dam. li. iiij.
Cū apd̄ Cōſtantinopolim tpe ꝗuis pe-
ſtilētie rapt9 i celū audiuiſſꝫ ab angel de
cātari. Sctē de9: ſctē fortis: ſctē ꝛ miſeri-
cors ſaluator miſerere nobis. ꝛ rediēs co
rā populo decātaſſet: ceſſauit oīs morta-
litas. Tertio ad maloꝝ ꝯfuſionē ꝛ ꝯuerſi
onē. Nā cū q̄dā legat9 vir ſctūs ꝑcepiſſꝫ
epm̄ ſimoniacū decātare glīa pr̄i ꝛc. rogāſ
deū ſi erat ſimoniac9 q ſpm̄ ſanctū cui fe
cerat iniuriā nō poſſet noīare. ita factum
eſt. Et ſic ille dephēſus pctm̄ ſuū humili
ter recognouit et penituit.

In die corporis chriſti Tex. euang. Jo. cap. vi.

Caro mea vere eſt cibus. et ſāguis meus vere eſt
pot9. Qui māducat me-
am carnem et bibit meū ſangui
nē: in me manet ꝛ ego in eo. Si-
cut miſit me viuēs pater: et ego
viuo propter patreꝫ. Et qui mā
ducat me: ꝛ ipſe viuet ꝓpter me.
Hic eſt panis qui de celo deſcen
dit Non ſicut manducauerunt
patres veſtri manna: et mortui
ſunt. Qui manducat hūc paneꝫ
viuet in eternum

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN